

РЕШЕНИЕ

№ 423

гр. София, 25.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. IV-В СЪСТАВ, в публично заседание на деветнадесети октомври през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Елена И.нова

Членове: Златка Чолева
ЕВЕЛИНА ОГН. МАРИНОВА

при участието на секретаря Цветослава В. Гулийкова
в присъствието на прокурора М. Г. М.
като разгледа докладваното от ЕВЕЛИНА ОГН. МАРИНОВА Въззивно гражданско дело № 20211100508851 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл.258 ГПК – чл.273 ГПК.

С решение от 18.03.2021 г. по гр.д. № 15196/2020 г. на СРС, ГО, 32 състав Прокуратурата на Република България е осъдена да заплати на Г. К. К., на основание чл.2, ал.1, т.3 ЗОДОВ, сумата от 4 000 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди в периода от 06.11.2015 г. до 29.03.2019 г. вследствие на образувано и водено срещу него наказателно производство за извършено престъпление по чл.209, ал.1 НК, което е завършило с оправдателна присъда по НОХД № 4897/2018 г. на СРС, 129 състав, ведно със законната лихва от подаване на исковата молба – 30.03.2020 г., до окончателното изплащане на сумата, и на основание чл.86, ал.1 ЗЗД – сумата от 404, 44 лв. мораторна лихва за периода 29.03.2019 г. - 26.03.2020 г.

Искът за главницата е отхвърлен за сумата над 4 000 лв. до пълния предявен размер от 7 000 лв., а искът за мораторната лихва – за сумата над 404, 44 лв. до пълния предявен размер от 707, 83 лв.

С решението Прокуратурата на Република България е осъдена да заплати на Г. К. К., на основание чл. 2, ал. 1, т.3 ЗОДОВ, и сумата от 500 лв., представляваща обезщетение за имуществени вреди, изразяваща се в заплащане на адвокатски хонорар за защита по НОХД № 4897/2018 г. по описа на СРС, НО, 129 състав, завършило с влязла в сила оправдателна присъда.

Ответникът е осъден да заплати на ищеца, на основание чл.78, ал.1 ГПК, вр. чл.10, ал.3 ЗОДОВ, сумата от 633, 53 лв. разноски по делото, съразмерно уважената част от исковете.

С определение от 11.05.2021 г. решението, на основание чл.248 ГПК, е

допълнено в частта за разноските, като ответникът е осъден да заплати на ищеца сумата от 104, 61 лв. разноски по делото.

Срещу постановеното решение в частта, с която е уважен искът за обезщетение за неимуществени вреди, е депозирана въззивна жалба от ответника Прокуратурата на Република България. Счита, че решението в обжалваната част е неправилно, тъй като е постановено в противоречие с материалния закон и е необосновано. Излага съображения, че определеният размер на обезщетението не е съобразен с принципа на справедливост и със събраните по делото доказателства. РазВИ. доводи, че не се установява ищецът да е претърпял страдания извън обичайните за случая и че не се установява в причинна връзка с обвинението да са настъпили трайни последици за физическото и психическото му състояние – влошаване на здравословното му състояние, злепоставяне в обществото, невъзможност за започване на нова работа.

По отношение на здравословното състояние на ищеца излага съображения, че по делото е изслушана съдебно-психологична експертиза (СПЕ), въз основа на която съдът е приел, че воденото срещу ищеца производство няма как да бъдат пренебрегнати като допринасящи за повторния му инсулт, диагностициран през м.05.2017 г. Поддържа и че не се ангажирани доказателства относно репутацията на ищеца преди повдигане на обвинението, за да се приеме, че именно то е довело до злепоставяне на ищеца в обществото. В тази връзка твърди, че Прокуратурата не е разпространявала официална информация по случая, а наред с това, преди процесното обвинение срещу ищеца са водени и други две наказателни производства за престъпления от общ характер. Излага съображения, че по делото не са ангажирани доказателства ищецът да е търсил работа и да е бил възпрепятстван да получи такова поради повдигнатото му обвинение.

Излага съображения, че спрямо ищеца е била взета най-леката мярка за неотклонение – „подписка“, като по отношение на него не са прилагани други мерки за процесуална принуда, както и че наказателното производство, макар да се е развило в двете му фази – досъдебна и съдебна, е продължило 3 години и 4 месеца, като в съдебна фаза е гледано пред две инстанции, без да са извършвани многократни призовавания и явявания пред разследващите органи и съда. Моли съда да намали размера на присъденото обезщетение.

В срока по чл.263, ал.1 ГПК е постъпил отговор на въззивната жалба от ищеца Г. К. К., с който излага съображения за неоснователност на релевираните с въззивната жалба доводи. Моли съда да потвърди решението в обжалваната част. Претендира разноски.

Решението в частта относно иска по чл.86, ал.1 ЗЗД за мораторна лихва върху обезщетението за неимуществени вреди, както и в частта, с която ответникът е осъден да заплати на ищеца сумата от 500 лв. обезщетение за имуществени вреди, е влязло в сила като необжалвано.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства и обсъди доводите на страните, намира от фактическа страна следното:

С исковата молба ищецът твърди, че с постановление от 06.11.2015 г., одобрено от прокурор от СРП по ЗМ № 3364/2015 г. по описа на 06 РУП – СДВР, по пр. пр. № 43493/2015 г. на СРП му е било повдигнато обвинение за престъпление по чл.209, ал.1, вр. чл.20, ал.2, вр. ал.1, вр. чл.18, ал.1 НК, като досъдебното производство е било внесено в съда с обвинителен акт на 13.03.2018 г., по повод на което е било

образувано било НОХД № 4897/2018 г. на СРС, НО 129 състав. С присъда № 465436 от 24.07.2018 г. Г. К. К. е бил признат за невинен и бил оправдаван по повдигнатото му обвинение. Срещу оправдателната присъда е бил внесен протест от СРП, по който е било образувано ВНОХД № 3993/2019 г. на СГС, НО, 17 състав, приключило с решение, потвърждаващо оправдателната присъда. Твърди, че в периода 06.11.2015 г. – 29.03.2019 г. е било налице наказателно обвинение срещу него за умишлено престъпление от общ характер, в причинна връзка с което е претърпял вреди – били са накърнени честта и достойнството му и неговата самооценка за продължителен период от време – близо 4 години. Бил му е създаден сериозен психически стрес, което се е отразило и на физическото му състояние. Към момента на започване на наказателното преследване ищецът е бил в недобро здравословно състояние. Твърди се, че психиката му се е сринала и физическото му здраве се е влошило дотолкова, че се наложило да се имплантира електрокардиостимулатор, а впоследствие е получил и втори инсулт. Преживяното му е създавало стрес и постоянна напрегнатост за продължителен период от време. Притеснявал се е, че неговите приятели биха му задавали въпроси, свързани с обвинението, и се е дистанцирал от тях. Твърди, че през целия период на наказателното производство се е чувствал отчаян, безсилен, онеправдан и злепоставен пред близките си и обществото.

С оглед изложеното счита, че в негова полза е възникнало вземане за обезщетение за неимуществени вреди по чл.2, ал.1, т.3, пр.1 ЗОДОВ в размер на сумата от 7 000 лв., както и вземане за мораторна лихва за периода 29.03.2019 г. – 26.03.2020 г. в размер на 707, 83 лв., и вземане за обезщетение за имуществени вреди – разходи за адвокатска защита в рамките на наказателното производство в размер на 500 лв.

Моли съда да осъди ответника да му заплати исковите суми. Претендира разноски.

В срока по чл.131, ал.1 ГПК е постъпил отговор на исковата молба от ответника Прокуратурата на Република България, с който оспорва исковите по основание и размер. Оспорва твърдените вреди да са настъпили като пряк и непосредствен резултат от процесното обвинение. Счита, че по делото не са представени доказателства за действително претърпени вреди, изразяващи се в преживян стрес, опасения от опозоряване, което състояние да е пряк и непосредствен резултат именно от конкретното обвинение. Твърди, че сочените от ищеца доказателства не доказват друго освен неговото влошено здравословно състояние. Поддържа, че претенцията на ищеца е завишена, не съответства на претърпените вреди и икономическия стандарт в Република България и не е съобразена с вида, характера и интензитета на упражнената принуда, нито с принципа на справедливост. Оспорва производството да е продължило извън разумния срок. Оспорва да са налице доказателства за упражнена процесуална принуда. Оспорва претенцията за обезщетяване на имуществените вреди. Твърди, че ищецът е бил осъждан, спрямо него са били водени други наказателни производства за престъпления от общ характер и поддържа, че в случаите на незаконно обвинение в извършване на повече от едно престъпление, обезщетението се определяло глобално, тъй като изпитваните притеснения, страх от бъдещия изход на делото, неудобството, опетняването на доброто име в обществото и накърняването на достойнството и чест са във връзка с всички обвинения, независимо, че не са били повдигнати заедно. Моли съда да отхвърли предявените искове.

На 06.11.2015 г. срещу Г. К. К. е започнало бързо производство ЗМ №

3364/2015 г. със следното действие по разследване срещу лицето – обиск и изземване и разпит на свидетел.

С постановление от 06.11.2015 г. Г. К. К. е привлечен в качеството на обвиняем за престъпление по чл.209, ал.1, вр. чл. 20, ал.2, вр. ал.1, вр. чл.18, ал.1 НК.

Със същото постановление на обвиняемия е взета мярка за неотклонение „подписка“.

Видно от заповед от 06.11.2015 г. за задържане на лице, лицето е било задържано за срок до 24 часа, на основание чл.72 ЗМВР.

На 20.03.2018 г. ДП № 3364/2015 г. е внесено в СРС в обвинителен акт, въз основа на който е било образувано НОХД № 4897/2018 г. на СРС, НО, 129 състав. По същото са проведени 4 открити съдебни заседания, както следва: на 15.05.2018 г., 04.06.2018 г., 05.06.2018 г. и 24.07.2018 г., на които подсъдимият е присъствал лично.

С присъда № 465436 от 24.07.2018 г. по НОХД № 4897/2018 г. на СРС, НО, 129 състав Г. К. К. е признат за невинен за това, че на 06.11.2015 г. около 10:45 часа в гр. София, на ул. „Нарцис“ като съизвършител, в съучастие с неизвестен извършител, който на същата дата на домашния ѝ адрес в гр. София, на ул. „*****“ е възбудил у М.М.Д. заблуждение, че е нейният близък познат „М.“, който следва чрез куриерска пратка на същата дата да получи от чужбина животоспасяващи лекарства на стойност 2 500 лв., но не може да го стори, тъй като не се намира в гр. София и я моли тя да приеме пратката и да плати на куриера сумата от 2 500 лв. с нейни пари, които след това ще ѝ възстанови, с цел да набави за себе си и за неизвестния извършител имотна облага поддържал у М.М.Д. възбуденото от неизвестния съизвършител заблуждение, като я уверил с думите: „Аз съм куриера с лекарствата...“ и с това направил опит да ѝ причини имотна вреда в размер на 2 500 лв., като деянието е останало недовършено по независещи от волята на дееца причини – Г. К. К. е бил задържан от служителите на ОВ РУ- СДВР – престъпление по чл.209, ал.1, вр. чл. 20, ал.2, вр. ал.1, вр. чл.18, ал.1 НК.

Срещу постановената присъда е подаден протест от прокурор при СРП, във връзка с който е образувано ВНОХД № 3993/2018 г. на СГС, НК, 17 състав, по което е проведено едно открито съдебно заседание – на 14.11.2018 г., на което подсъдимият е присъствал лично.

С окончателно решение № 306 от 29.03.2019 г. по ВНОХД № 3993/2018 г. на СГС, НК, 17 състав е потвърдена присъда № 465436 от 24.07.2018 г. по НОХД № 4897/2018 г. на СРС, НО, 129 състав.

По делото е представена епикриза на ищеца от 18.08.2016 г. от Кардиологично отделение на УМБАЛ „Софиямед“, в която е посочена диагноза: „състояние след пресинкопи. Имплантация на постоянен електрокардиостимулатор тип DDD“.

Представена е епикриза на ищеца от 02.05.2017 г. от УМБАЛ „Софиямед“ с диагноза: „Исхемичен мозъчен инсулт в басейна на вертебро-базиларната система. Алтерниращ ствол синдром. Левостранна хемипареза- левостранна хемипареза - тежка за ръката. Туловищна атаксия.“

С експертно решение на ТЕЛК за преосвидетелстване от 30.10.2019 г. на ищеца е призната 50 % трайно намалена работоспособност за срок от 3 години, като е посочено състояние до експертизата: 68% трайно намалена работоспособност, както и

водеща диагноза: последици от мозъчен инфаркт.

По делото е приета СПЕ, от заключението на която се установява, че по анамнестични данни ищецът е преживял тежко воденото срещу него наказателно производство, чувствал се е унижен, като вещото лице е посочило, че данни за установена депресия в този период не са налице. Заключението на експертизата е за преживян силен емоционален дискомфорт, както и за принос на преживяното напрежение от психологична гледна точка за тежестта на състоянието му, свързано с поставен електрокардиостимулатор.

Пред СРС е разпитан свидетелят Х.А.К., който заявява, че познава ищеца, с когото са били съученици, от 1983 г. и е близък с него; че няма информация за повдигнато срещу него обвинение; че при ищеца е настъпила промяна 2016 г. – 2017 г., когато е спрял да идва на редовните им ежеседмични сбирки, не е отговарял на позвънявания или е отговарял троснато и доколкото свидетелят знае, се е разделил с приятелката си; че от техен приятел е разбрал, че ищецът се притеснява, че може да влезе в затвора; че е държал ресторант в комплекс „Червено знаме“; че е получил здравословни проблеми – получил е два инсулта, а преди това здравословното му състояние е било добро; че към момента е пенсионер по болест; че и към момента ищецът е притеснен, но със свидетеля са възобновили общуването си и се виждат.

Представена е справка за образувани и водени досъдебни производства срещу Г. К. К. в автоматизирани информационни фондове на МВР, в която са налице данни за: 1) ЗМ № 98736/14.12.1998 г. за деяние – хулиганство по чл. 325 НК; 2) ЗМ № 05561/28.03.2005г. за деяние – укрИ.не на данъци по чл.257 НК; 3) ЗМ № 121059/29.05.2012 г. за деяние – кражба маловажен случай по чл.194, ал.3 НК; 4) ЗМ № 153364/06.11.2015 г. за деяние – измама по чл.209, ал.1 НК.

Видно от справка за съдимост от 08.05.2018 г., изготвена по НОХД № 4897/2018 г. на СРС, НО, 129 състав, към момента на изготвянето ѝ лицето не е осъждано.

С оглед така установеното съдът намира от правна страна следното:

Въззивната жалба е депозирана в срока по чл.259, ал.1 ГПК, от легитимирана страна, като същата е процесуално допустима.

Съгласно нормата на чл.269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси той е ограничен от посоченото в жалбата.

При извършената служебна проверка въззивният съд установи, че първоинстанционното решение е валидно и процесуално допустимо, с оглед на което следва да бъдат обсъдени доводите относно правилността му.

С нормата на чл.2, ал.1, т.3, предл.1 ЗОДОВ е регламентирана от законодателя материята относно обективната отговорност на Държавата за причинените вреди на гражданите от правозащитните ѝ органи, в т.ч. и Прокуратурата, в резултат на незаконно обвинение в извършване на престъпление, когато лицето бъде оправдано, като с нормата на чл.4 ЗОДОВ са определени и границите на тази отговорност, обхващаща всички неимуществени и имуществени вреди, пряка и непосредствена последица от даденото увреждане.

От представените по делото доказателства, анализирани по отделно и в тяхната съвкупност, безспорно бе установено, че в случая е налице повдигнато и поддържано обвинение от страна на представители на Прокуратурата спрямо Г. К. К. в

извършването на престъпление от общ характер, преследващо се *ex officio*; че обвинението е в извършване на тежко престъпление по смисъла на чл.93, т.7 НК; че това обвинение е незаконно, тъй като ищецът е бил оправдан изцяло от съда с влязла в сила присъда; че поради поддържането на това обвинение от органите на Прокуратурата ищецът за периода 06.11.2015 г. – 29.03.2019 г. (3 години и 4 месеца и 23 дни) е имал качеството на обвиняем и подсъдим, както и че от тези действия на длъжностните лица на Прокуратурата, са му били причинени неимуществени вреди – обстоятелства, които доказват по основание заявеното от него искане по чл.2, ал.1, т.3, пр.1 ЗОДОВ и обуславят пораждаването на право за обезвреда на това лице по визирания ред.

За да се произнесе по въпроса относно размера на разглежданата претенция относно неимуществените вреди и предвид възраженията на жалбоподателя в тази връзка, съдът взе предвид: възрастта на пострадалия в периода на наказателното производство; социално-икономическата обстановка в страната към същия момент, определяща обществения критерий за справедливост на този етап от нейното развитие; вида, обема, интензитета и времетраенето на настъпилите вреди, в т.ч. и с оглед продължителността на наказателния процес; липсата на трайни и невъзстановими последици от увреждането; обстоятелството, че вмененото му деяние съставлява тежко умишлено престъпление по смисъла на чл.93, т.7 НК; обстоятелството, че спрямо ищеца е била взета най-леката мярка за неотклонение – „подписка“, която в минимална степен се е отразила върху обичайното битие и възможността за реализация в личен и обществен план на пострадалия; обема на процесуалните действия, извършени в хода на наказателното производство с участието на това лице; обстоятелството, че досъдебното производство е внесено в СРС с предложение за предаване на обвиняемия на съд, поради което заплахата от осъдителна присъда е застрашавала подсъдимия; факта, че съдебната фаза на наказателното производство се е развила на две инстанции – с оглед внесения протест от Прокуратурата, както и тяхната продължителност и обстоятелството, че подсъдимият е участвал лично на всички проведени пред двете съдебни инстанции открити съдебни заседания – общо пет; обстоятелството, че от заключението на СПЕ по делото се установи, че ищецът е преживял силен емоционален дискомфорт, но същевременно – че според вещото лице депресия не е установена; обстоятелството, че по делото са представени медицински документи, от които се установява, че през 2015 г. ищецът е получил исхемичен мозъчен инсулт, за който не се установява да е получен в причинна връзка с процесното обвинение, още повече – в констативно-съобразителната част на СПЕ се съдържат данни същият да е настъпил през м.02.2015 г., т.е. – преди повдигане на процесното обвинение; обстоятелството, че по делото са представени медицински документи, от които се установява, че през 2017 г. ищецът е получил втори инсулт, за който обаче не са ангажирани доказателства, от които да се направи извод, че е настъпил в причинна връзка с повдигнатото обвинение, но същевременно – заключението на вещото лице, че от психологична гледна точка емоционалното състояние на ищеца безспорно има отражение върху тежестта на състоянието му; негативната промяна, настъпила при ищеца в периода след повдигане на обвинението и настъпилото отдръпване от социалната му среда, предвид показанията на свидетеля Кожухаров; обстоятелството, че по делото не се доказва в условията на пълно и главно доказване твърденията на ищеца в причинна връзка с обвинението да е имал затруднения в намирането на работа; че ищецът не е осъждан, а заявителските материали срещу него предхождат процесното обвинение, с оглед на което не се касае за вреди, претърпени освен от процесното и от други повдигнати срещу лицето обвинения.

Наред с посоченото, следва да бъде съобразен и фактът, че осъждането на ответника само по себе си също има ефекта на овъзмездяване /в т.см. и решение № 359/25.09.2012 г. по гр.д.№ 1 224/2011 г. по описа на ВКС, IV ГО/, както и че Прокуратурата е легитимирана да отговаря за всички вреди, причинени във връзка с поддържаното неоснователно обвинение, в т.ч. и тези, породени от продължителността на наказателното производство в съдебната му фаза по аргумент на задължителните разяснения, дадени с ТР № 5/2013 от 15.06.2015 г. на ОСГК на ВКС по тълк. дело № 5/2013 г.

Не могат да бъдат споделени доводите на Прокуратурата, че въз основа на заключението на СПЕ съдът необосновано е приел за доказано влошаването в здравословното състояние на ищеца в причинна връзка с незаконно повдигнатото и поддържано обвинение. Данни за здравословното състояние на лицето се съдържат в представените по делото медицински документи, а заключението на СПЕ е послужило на първоинстанционния съд за мотивиране изводите му относно значението на емоционалното и психическо състояние на лицето за здравословното му състояние.

Не могат да бъдат споделени доводите на Прокуратурата, че необосновано съдът е приел за доказано накърняване на авторитета на ищеца. Твърденията на самия ищеца са за претърпени от него негативни изживявания и предприети от самия него действия, свързани с отдръпване и изолация от обичайната му среда поради напрежение и притеснения от евентуални съмнения, които биха се породили към личността му с оглед повдигнатите обвинения, като доказателства за така твърдените от ищеца негативни изживявания са ангажирани по делото - заключението на СПЕ и ангажираните гласни доказателства.

С оглед изложеното и при съобразяване на предвидения в чл.52 ЗЗД принцип на справедливостта, в полза на Г. К. К. е възникнало право на обезщетение за неимуществени вреди от процесното незаконно обвинение за извършване на престъпление по чл.209, ал.1, вр. чл. 20, ал.2, вр. ал.1, вр. чл.18, ал.1 НК в размер на сумата от 4 000 лв.

Тъй като крайните изводи на двете инстанции съвпадат, решението в обжалваната част следва да се потвърди.

По разноските:

С оглед неоснователността на въззивната жалба, жалбоподателят няма право на разноски по делото.

Право на разноски има ответникът по жалбата – ищецът. С отговора на въззивната жалба е направено искане за присъждане на адвокатско възнаграждение, доказателства за заплащане на което не са представени по делото, с оглед на което такова не следва да се присъжда по арг. от т.1 на ТР № 6/2012 г. на тълк.дело № 6/2012 г. на ОСГТК на ВКС.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение от 18.03.2021 г. по гр.д. № 15196/2020 г. на СРС, ГО, 32 състав в **ЧАСТТА**, с която Прокуратурата на Република България е осъдена да заплати на Г. К. К., ЕГН *****, на основание чл.2, ал.1, т.3 ЗОДОВ, сумата от **4 000** лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди в периода

от 06.11.2015 г. до 29.03.2019 г. вследствие на образувано и водено срещу него наказателно производство за извършено престъпление по чл.209, ал.1 НК, което е завършило с оправдателна присъда по НОХД № 4897/2018 г. на СРС, 129 състав, ведно със законната лихва от подаване на исковата молба – 30.03.2020 г., до окончателното изплащане на сумата.

Решението в останалата му част е влязло в сила като необжалвано от страните.

Решението подлежи на касационно обжалване в едномесечен срок от връчването му с касационна жалба пред ВКС.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____